

ВІСТІ З ФРОНТУ (за 300 метрів від передової)

Михайло Хай

*Ходить смерть понад наші окопи,
понад голови кулі свистять.
В. Сосюра*

У волонтерські мистецькі бригади, що їздять на фронт, я просився ще в серпні... Однак чи то хлопці не сприймали цього серйозно, чи в «бусиках» справді місця не вистачало — така можливість трапилася лише в середині листопада. Скажу відверто, по-справжньому страшно було не під перманентним обстрілом, а відразу по концерті в Музеї Івана Гончара, коли стало відомо, що їдемо в Піски. Від основного складу «Хорей козацької» залишилося тільки троє учасників, а Данило Перцев переконував нас, що в такому складі і його тут теж не треба... Зрештою, переконавши його в протилежному, десь аж опівночі ми вирушили.

Крім Т. Компаніченка, який, здається, не пропускає жодного волонтерського десанту, В. Гладунця, лірника Яреми, бандуриста Я. Криська, водія В. Паланюка і мене, місце знайшлося і для волонтерки з Парижа пані Марусі (Марія Курило), яка фінансувала чи не половину вантажу і дуже хотіла побачити «пекло». Перша тривожна ніч у дорозі минула без пригод і до Червоноармійська, що за 60 км від Донецька, ми прибули близько 15-ї години дня. Оскільки вантаж призначався для двох добровольчих батальйонів — ОУН та ДУК ПС, то тут нас зустріли оунівці — Друг «Сивий», якого, за його словами, міліція досі «провадить» чи то за повалення якогось лєніна, чи ще за якусь політичну акцію, та Друг «Дончанин» — високий, кремезний і дуже добродушний чоловіча, який постійно мужньо намагався якомога більше українських слів вплести у свою типово донецьку «говірку».

У них сталася неполадка в машині з журналістами, і поки ми пообідали в якійсь більш-

менш пристойній «кафешці», а «Сивий» привіз журналістів, — стемніло... Журналістами цілком несподівано виявилася дружина мого побратима з кобзарського цеху і майстра моєї найпершої старосвітської бандури Сашка Кота (Абишева) Людмила Гужва зі своїм телеоператором. Ситуація з перманентним обстрілом нагніталася, пересуватися в темноті з виключеними фарами ставало дедалі складніше, і «Сивий» прийняв рішення не ризикувати з висадкою на базі ОУН у с. Тоненьке, а пробиратися відразу на Піски за 300 м від окопів та 700 м від самого аеропорту, у саме лігво найстрашніших для ворога «правосеків», з якими оунівці дружать не лише ідеологічно, але й тактично.

Звуки канонади з обох боків наростали, і коли нас майже навпомацки завели до великої освітленої кімнати із задрапованими дорогими килимами вікнами — здалося, що пекло закінчилося... Однак воно тільки починалося... Відблисків від заграва і сальв тут не було, але «діалог» приглушеної відстанню артилерії ворога з потужним громом «наших» дедалі посилювався. У такій обстановці про концерт і вивантаження машини не могло бути й мови, заледве повечеряти вдалося... Хлопці з денної зміни відпочивали, приводили себе до ладу і навіть намагалися заспокоювати нас, розповідаючи свої історії та постійно обурюючись діями влади, яка вже давно «здала» аеропорт і Піски аж по блокпости кілометрів на 20–30 від лінії фронту, яку вони самовільно утримують упродовж місяців... Командир батальйону Друг «Барс», теж за щось розшукуваний міліцією, дуже переживав не так за свою, як за

нашу безпеку, тому на одній з кульмінаційних радіоперепалок раптом різко перервав свою толерантну та інтелігентну українську вимову грубим московським матом і скомандував: «Вогонь зі всіх стволів!!!».

Що тут почалося... Хлопці ледве встигали коментувати: «Оце танки... Це "Гради"... Це гаубиці, а це мінометники і кулеметники пішли!». Децибелами нашої канонади зросли вдесятеро, а канонада противника раптом зовсім вщухла. Хлопці повеселіли, в очах з'явився блиск радості переможців, почали просити щось заспівати і... Друг «Барс» мовив: «Ну, тепер вони на кілька годин заспокояться — давайте концерт».

А як вони слухали... Повна аналогія із Січовими Стрільцями! Це був не концерт, а інтелектуальний дискурс із одностудіями на рівні самого Т. Компаніченка... Навіть у мене тут знайшовся прихильник, який колекціонує всі мої касети та диски з 1987 року, його одразу всі прозвали моїм «фаном». Проблеми мови і національності справді не було: євреї із псевдом «Мойсей» тут дискутував на рівні з «донецькими» і щирими українськими патріотами... На кожен твір «Хорей» — адекватна реакція, а на мій лірницький варіант Гімну Небесної сотні «Плине кача» громада мужніх воїнів дружно встала й віддала шану пам'яті своїм полеглим побратимам... Рівень патріотизму й упевненості в перемозі просто «зашкалював», а художньо-естетичні коментарі абсолютно вільно пересипались ідейно-політичними й військово-побутовими історіями... Це був справжній апофеоз взаєморозуміння одностудів... Гармати мовчали!!!

Спати нас поклали в найнадійнішому підвалі вілли якогось донецького прокурора, збудованої за принципом Межигір'я... Надали місця на матрасах, призначені бійцям, які стояли ніч у наряді... Мені дісталася єдине місце в кутку з ковдрою, що належало журналістці Ользі Годованець. Те, що умовно можна назвати сном, тривало, може, з дві-три години... Перші постріли гармат почалися приблизно перед 4-ю ранку... Промацуючи спростоння простір

навколо себе (генератор на ніч вимикається) наштовхнувся на... гашетку автомата! Знайшовши, урешті, мобілку, дещо заспокоївся... однак звуки канонади не вщухали. Кульмінацією був вибух міни в сусідньому городі за три метри від будинку. Монолітна підлога підвалу майже не здригнулася, а диванчик у сусідній кімнаті, що дістався водієві В. Паланюку, аж підскочив. Відтак постріли поступово згасали, о 8-й годині почалася зміна нарядів і сніданок. Годують хлопців добре, різних гарбатов і конфітюр, помідорів, огірків та інших домашніх солінь вистачить, як жартують хлопці, іще «на дві війни». Однак москаліки поснідати спокійно не дали...

Тричі виконувати команду «В укриття!», спати лише близько двох годин через нічні обстріли, привезти доконче необхідну амуніцію, ліки і свіжі продукти і дати при цьому два концерти для обох нарядів при повному аншлазі та надзвичайному патріотичному піднесенні — такого ще за свій некороткий вік пережити не доводилося... Найдраматичнішим з походів в укриття був той, коли ми з парижанкою із західноподільським корінням пані Марією не встигли перескочити через недобудовані фундаменти з основною групою і нас заштовхали в маленький підвальчик якогось підсобного приміщення сусідньої з віллою хати. Пані Марія навіть підкурити не встигла...

Десь близько 10-ї години нам показали другий поверх прокурорських апартаментів із золоченими диванами і кріслами, де мав відбутися ранішній концерт для нічної зміни... Бійці навіть чути не хотіли, щоб відпустити нас просто так... Наснага, рівень виступу і реакція «залу» були неперевершеними... «Дірок», що утворилися через відсутність окремих партій, майже не відчувалося... Вечірня «репетиція» й удвічі активніша підтримка присутніх дали свій результат... Коли під кінець концерту до зали ввійшов Дмитро Ярош, стало зрозуміло, чому притиснув ворог... По закінченні «Команданте» підійшов до кожного з нас, потиснув руку і запросив до своєї штаб-квартири, що розміщувалася неподалік в уцілому особняку

ку, значно скромнішому, ніж прокурорський... Тут наш самодіяльний «Шерлок Холмс» відкинув такого фортеля, що Друг «Барс» аж оскаженів від люті... Виявилось, що обстеження Данилом Перцевим околиць садиби Яроша могло недобре скінчитися — город міг бути замінований... Небезпека від мін тут на кожному кроці, навіть на узбіччях доріг, через що водії їздять тільки посередині.

Гостювання було недовгим, напруга наростала і Друг Дмитро сказав, що нам краще вибиратися засвітла... Сфотографувавшись на пам'ять і розвантаживши по-братньому розділену допомогу, ми рушили на блок-пости... Прострілювані зони довелося проїжджати зі швидкістю не менше 100 км/год., а патрулі із шевронами «Беркута» (!!!) та прикордонники були дещо прискрипливішими, ніж увечері...

Коли виїхали із «Зони» на контрольовану Президентом частину України, знову зарекомендував себе Данило... Виявляється, він у палаці не дрімав і віднайшов на якомусь підвіконні цілу купу шикарних знімків із золоченими унітазами, ваннами, спальними гарнітурами та іншим безголов'ям напівдиккої зграї нікчем... Мимоволі подумалося — чи може ота мерзота і нищість перемогти високий дух і героїзм Нації? НІКОЛИ!

Вечеряли на базі Чернігівського гарнізону, який проводить вишколи новобранців перед відправкою на фронт... Не всі, проте, поповнюють лави героїв, багатьох відправляють назад — на передовій потрібні тільки профі... На концерт «неофітам» сил уже не вистачило. Після важкої ночі в «бусі» десь близько 7-ї ранку ми були вдома...

Світлина Л. Гужви. 2014 р.